

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/204483,Anna-Wardzinska-Lekarze-zydowsky-podczas-wielkiej-akcji-w-getcie-lwowskim.html>
26.02.2026, 18:43

Anna Wardzińska: Lekarze żydowscy podczas „wielkiej akcji” w getcie lwowskim

10 sierpnia 1942 r. we Lwowie Niemcy rozpoczęli tzw. „wielką akcję” w getcie lwowskim. W akcji, w której zostało zgładzonych ok. 50 tys. mieszkańców getta, zginęła większość lekarek żydowskich. Lekarze byli wywożeni i ginęli w obozach, zaś lekarki zabijano na miejscu. Nieliczne, które przeżyły, zginęły w trakcie ostatecznej likwidacji getta lwowskiego w czerwcu 1943 roku.

[Holokaust Żydzi](#)

10.08.2026

Po zajęciu Galicji Wschodniej Niemcy zabronili lekarzom żydowskim leczenia pacjentów chrześcijańskich. Usunięto ich z miejskich szpitali i urzędów państwowych. Oprócz rejestracji w osobnym sektorze lekarskim dla Żydów, byli rejestrowani także przy Radzie Żydowskiej. Pracowali w żydowskich placówkach leczniczych praktycznie bez wynagrodzenia. Jedynie nieliczni otrzymywali niskie pensje z Judenratu.

Odwlekanie nieuniknionego

Żydowski Urząd Sanitarny we Lwowie starał się chronić lekarzy żydowskich przed łapankami, wydając im opaski z czerwonym napisem „Arzt”. Jednak mimo posiadania przez nich opasek i legitymacji zostali umieszczeni w obozie przy ul. Janowskiej jako lekarze obozowi. Poza obozem pozostali m.in. lekarze zatrudnieni w szpitalu żydowskim, dzięki zaopatrzeniu ich, przez dyrektora szpitala dr. Maksymiliana Kurzrocka, w karty meldunkowe z pieczętkami SS *Polizei*.

Lekarze żydowscy, mieszkający we Lwowie, zostali oszczędzeni w tzw. akcji marcowej 1942 r., w której zginęło bądź zostało wywiezionych do obozu zagłady w Bełżcu ok. 15 tys. lwowskich Żydów, ale zmuszeni byli przy niej asystować. W szkole im. Sobieskiego przy ul. Zamarstynowskiej, gdzie gromadzono wyciągnięte siłą z mieszkań osoby starsze, chore i niezdolne do pracy, pełniący dyżury lekarze żydowscy byli świadkami katowania ofiar na śmierć.

Akcja sierpniowa i jej ofiary

Akcja sierpniowa 1942 r. poprzedzona była żądaniem od Żydów trzeciej kontrybucji. Następnie rozwiązany został Żydowski Wydział Urzędu Pracy. Nadzór nad sprawami związanymi z zatrudnieniem Żydów objęło bezpośrednio kierownictwo SS. W akcji, w której zostało zgładzonych ok. 50 tys. mieszkańców getta, zginęła większość lekarek żydowskich. Lekarze byli wywożeni i ginęli w obozach, zaś lekarki zabijano na miejscu. Nieliczne, które przeżyły, zginęły w trakcie ostatecznej likwidacji getta lwowskiego w czerwcu 1943 roku.

W pierwszych dniach akcji sierpniowej śmiercią samobójczą zginęła pediatra Netty Bahr-Lipper. Zażyła cyjanek potasu w momencie, gdy gestapowcy wtargnęli do jej mieszkania. Netty Bahr urodziła się w 1897 roku we Lwowie w rodzinie handlarzy wołów. Według dr. Marka Rednera, ocalałego z Holocaustu, świadka akcji likwidacyjnej w lwowskim getcie w sierpniu 1942 roku,

„kobieta ta słynęła ze swej mrówczej pracowitości, uczynności i ofiarności dla chorych i biednych. Była to prawdziwa matka proletariatu podmiejskiego, z którego zresztą pochodziła”.

W wyniku akcji sierpniowej zginęło także małżeństwo lekarzy Jurim – dr Maksymilian Jurim, chirurg, z żoną Blanką z domu Finkelstein, pediatrą. Gdy 9 sierpnia 1942 roku ich 11-letni syn Jerzy został zabrany przez gestapowców podczas akcji likwidacyjnej szpitala, celem wywiezienia do obozu zagłady w Bełżcu, małżonkowie Jurim dobrowolnie pojechali razem z nim. Tragedii dodaje fakt, że dziecko było zdrowe, a rodzice umieścili je w szpitalu, sądząc, że w ten sposób ochronią syna przed planowaną likwidacją getta.

We Lwowie, prawdopodobnie w 1942 roku, zginęło również małżeństwo Knossow. Internista Karol Herman Knossow i jego żona Flora z domu Posament mieszkali do początku 1942 r. przy ul. Chmielowskiego 10, a następnie zostali zmuszeni do przeprowadzenia się do getta. Nigdy nie zostali odnalezieni. Ich córka Irena, wówczas 7-letnia, uratowała się dzięki swojej niani, Stefanii Maż. Po wojnie zamieszkała we Wrocławiu.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

Dr Netty Bahr-Lipper (fot. z zasobu IPN)

Dr Karol Herman Knossow (fot. z zasobu IPN)

Dr Blanka Finkelstein-Jurim (fot. z zasobu IPN)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Holokaust, Żydzi

Artykuł